

Läbi r O helise akna

Saku Sõnumid

www.sakuvald.ee

21. november

2014

21 (382)

Hind

0,50 eurot

SAKU VALLA LEHT

FOOKUSES:

Mõõda ning säasta

Lk 2-3

22. ja 23. novembril kella 12-16

Nurmiko aiandis
jõulutähtede
näitus

Lk 13

Hans Tomson – Saku maleelu hing

TÄHTSAD TELEFONID

POLITSEI 110

HÄDAABI 112

Saku valla abitelefoni 1345

Perearsti nõuandeliin 1220

SAKU KONSTAABLIPUNKT

Piirkonnapolitseinik 612 4686

Vastuvõtuaeg K 15-17

Noorsoopolitseinik 5855 7455

Volitatud loomaarst 504 1060

Saku Sõnumid jälle
5. detsembril 2014

■ 27. novembril peab meie malekuningas 85. sünnipäeva. Veel enne, 22. novembril korraldab ta aga Sakus omanimelise turniiri, kus Eestis ainsana antakse välja karikas ka 75-aastastele ja vanematele mängijatele. Turniiril osaleb aga ka mitu vanameistri praegust õpilast Saku Maleklubist, mis loodi 24 aastat tagasi Hans Tomsoni eestvõttel. 2012. aastal pälvis Hans Tomson maletegevuse edendamise eest Saku valla kuldmärgi. Lk 9

LC SAKU

Saku Lõviklubi
heategevustelefon

9000100

Iga helistamisega annetate
LC Saku heategevuskontole
2 Eurot

Tuli põlema, kohvivesi keema, külmkapist hommikusöök välja, hambad puhtaks jne. Need on igahommikused tegevused, millest igaüks kulutab energiat. Meie igapäevategevused on nõnda rutiinsed, et teeme neid automaatrežiimil, mõtlemata, et ehk annaks mõnd väiksemat või suuremat asja muutes energiat kokku hoida – vahetada hõõglamp LED-lambi vastu, panna kiirkeetjasse paras kogus vett, osta säästlikum külmkapp, muretseda kraanile vee survet kompenseeriv kraaniotsik, mis aitab vähendada vee kulu kuni kaks korda. Just talvel, mil energiat kulub kõige rohkem, on paras aeg mõelda selle säästmisele.

Boiler

- Hoidke boileri veetemperatuuri 55 °C juures, nii väldite liigse katlakivi teket ja hoiate kokku energiat.
 - Programmkellaga saate vee kütmise nihutada öise tariifiga ajale.
 - Hooldage boilerit korrapäraselt – katlakivita boileriga hoiate vee soojendamise arvelt kuni 20% kokku.
 - Paigutage boiler võimalikult tarbimiskoha lähedale, et vähendada soojuse kadu torustikus ja sooja vee ootamiseks kuluvat vee hulka.
 - Soe vesi peaks kraanini jõudma vähemalt 4 sekundiga.
 - Uue boileri ostmisel valige paraja suurusega, hea soojustusega ja ajalise programmeerimisvõimalusega boiler.
- Elektriboileriga vee kütmine nii päeval kui ka öösel - kulu **7,34 € nädalas**
Elektriboileriga vee kütmine ainult öise tariifi ajal - kulu **5,59 € nädalas**
Kokkuhoid 91 € aastas

Ventilaator

Võtke ventilatsiooniga lahkuva soojuse vähendamiseks kasutusele soojus-tagastusega ventilatsioonisüsteem. Ühendage sellega ka vannitoa ja WC väljatõmme.

Säästmine vannitoas

Dušš

- Kasutage reguleeritava veejoaga dušiotsikut ja paigutage segisti vahele vee survet kompenseeriv seade. Nii vähendate veekulu kuni 7 l/min võrra.
 - Uue segisti ostmisel jälgige pakutavaid vee- ja energiasäästu võimalusi.
 - Lühendage duši all käimist 1 minuti võrra, nii võite säästa aastas 1,5–3 kuupmeetrit vett ja 50–100 kWh energiat.
 - Seebitamise ajaks sulgege kraan, see aitab säästa aastas kuni 7,2 kuupmeetrit vett ja 250 kWh energiat.
 - Elektriboileri kasutamisel eelistage duši all käia õhtuti, sest siis saab vee soojendamiseks kasutada öise tariifiga elektrit.
- Kulu energiale ja veele: harilik dušiotsik, 10 minutit - **1,01 €**
Kulu energiale ja veele: reguleeritava joaga ja vee survet kompenseeriva seadmega dušiotsik, 10 minutit - **0,54 €**
Kokkuhoid 4-liikmelisel perel - 229 € aastas

Kuumaveetoru

Soojustage kuuma vee torustik. Nii vähendate vee soojendamiseks kuluvat energiat ja saate kraanist kiiremini sooja vett.

Föön

Võimaluse korral laske juustel loomulikult kuivada. Fööni kasutus 5 minutit päevas - **0,08 € nädalas**
Kokkuhoid 4 € aastas

Kraan

- Hambaid pestes, käsi seebitades või habet ajades keerake vesi kinni, sest nii võite säästa kuni 40 liitrit vett päevas.
- Paigutage kraani otsa vee survet kompenseeriv kraaniotsik, et vähendada vee kulu 2 korda.

Kui 4-liikmeline pere peseb hambaid jooksva veel all 2x päevas, on vee- ja energiakulu kokku **2,69 € nädalas**
Kui 4-liikmeline pere peseb hambaid 2x päevas, lastes veel joosta vaid suuloputamise ajal ja kasutades segisti regulaatorit, on vee- ja energiakulu kokku **0,54 € nädalas**
Kokkuhoid 112 € aastas

Vann

Eelistage vannikäigule duši all käimist, nii kulub vähem vett ja vee soojendamiseks energiat.

Pesumasin

- Uue pesumasinaga ostmisel valige sobiva suurusega vähemalt A+AA energiaklassi pesumasin (A+ energiatõhusus, A tsentrifuugimise tulemus, A pesutulemus). Peske pesu enamasti 30°C juures, nii hoiate kokku keskmiselt 40% elektrit.
 - Kõige efektiivsem on pesta pesu täis masinaga. Kui see ei ole võimalik, siis lülitage sisse pooltäis masina programm.
 - Peske pesu öise tariifi ajal.
- Pesu (6 kg) pesemine 4x nädalas:
60 °C veega – kulu **0,75 € nädalas**
40 °C veega – kulu **0,50 € nädalas** - **kokkuhoid 13 € aastas**
30 °C veega – kulu **0,38 € nädalas** - **kokkuhoid 19 € aastas**

Käterätikukuivatid

Elektrilise käterätikukuivati sage kasutamine kulutab liigselt energiat. Kuivatage rätikuid pigem nõõril, restil või nagis. 2 tundi päevas töötav elektriline käterätikukuivati - kulu **0,81 € kuus**
Kokkuhoid 10 € aastas

Pesukuivati

- Isegi parima A-klassi kuivati kasutamine on energiakulukas. Kõige energiasäästlikum on kuivatada pesu nõõril või restil.
 - Kuivatile tasub eelistada ka pesumasina tsentrifuugi.
 - Kui olete otsustanud kuivati kasuks, valige kuivati vähemalt A-klassist soojuspumba ja niiskussensoriga, mis lülitab kuivati välja just siis, kui pesu on kuiv. Enne kuivatisse panemist tsentrifuugige pesu võimalikult kuivaks.
- Pesukuivati kasutamine 4x nädalas - kulu **1,59 €**
Kokkuhoid pesukuivatit kasutamata - 83 € aastas

Saun

- Ärge alustage sauna kütmist liiga vara.
 - Kui leiiruum on hästi soojustatud, tuleb ruumi vähem kütta. Valige perele sobiv leilitemperatuur. Soovitame 70–80°C, mis on võrreldes 100°C ligi 30% energiasäästlikum.
- Elektrikulu 2-tunnise saunaskäigu korral: **1,41 €**.

Põrandaküte

- Põrandakütte korral tundub ruum soojem kui sama temperatuuriga radiaatorkütte korral. Seetõttu on põrandaküttega võimalik vähendada energiakulu 10–15%.
- Kasutage küttekulude vähendamiseks taimeriga termostaati. Nii saate kodust eemaloleku ajaks ja ööseks temperatuuri mugavalt madalamaks reguleerida.

Joonisel kasutatud Eesti Energia kodulehe www.energia.ee materjale

Mõõda ning säasta

Targad tähelepanekud

● **Küpsetusahi.** Kolm korda nädalas korraga üks tund küpsetamist A-klassi elektriahjuga, kulu 0,36 € nädalas. Kolm korda nädalas korraga üks tund küpsetamist A-klassi elektriahjuga, kuid lülitades ahju 15 minutit enne küpsetusaja lõppu välja, kulu 0,27 € nädalas. **Kokkuhoid 5 € aastas.**

● **Külmik.** 20-aastase külmiku vahetamine A++ külmiku vastu (üldmaht 253 l) hoiab keskmise külmiku eluea ehk 16 aasta jooksul kokku 645 €. **Kokkuhoid 40 € aastas.**

Iga lisanduva külmakraadiga suureneb energiakulu. Jahutuskambri sobiv temperatuur on 3–5°C ja sügavkülmakambril –18°C.

● **Nõudepesumasin.** Eelistage käsitsi pesule nõudepesumasinat, see aitab kokku hoida keskmiselt 90% vett ja ligi 60% energiat. 12-osalise nõudekomplekti käsitsi pesemine voolava vee all kulutab keskmiselt 103 liitrit vett, uus A-klassi nõudepesumasin aga 10 l. Nõude pesemine jooksva veega, kulu 0,55 €. Üks nõudepesumasina tsüklil, AA-klass, kulu 0,15 €. **Kokkuhoid 110 € aastas.**

● **Veeketaja.** Puhastage veeketaja katlakivist, sest juba 1 mm kiht tõstab energiakulu 10% võrra. Keetke kannus vett just nii palju, kui hetkel vaja on. 1 l vee keema ajamine 3x päevas, kulu 0,32 € nädalas. Tassitäie (250 ml) vee keema ajamine 3x päevas, kulu 0,11 € nädalas. **Kokkuhoid 11 € aastas.**

● **Valgusti.** Vahetage hõõg- ja halogeenlampid energiasäästlike LED-lampide vastu. Hõõglampide kasutamisel võib valgustuse peale kuluda kuni veerand elektriarvest. Pelgalt lampide vahetusega saab seda osa kuni 80% võrra vähendada. Viis 35W halogeenlampi põleb 3 tundi päevas, kulu 0,49 € nädalas. Viis 5W LED-lampi põleb 3 tundi päevas, kulu 0,07 € nädalas. **Kokkuhoid 22 € aastas.** Viis 60W hõõglampi põleb 3 tundi päevas, kulu 0,85 € nädalas. Viis 12W LED-lampi põleb 3 tundi päevas, kulu 0,15 € nädalas. **Kokkuhoid 7 € aastas.**

● **Teler.** 46" plasmaekraaniga teler töötab päevas 3,5 tundi ja on 20,5 tundi ooterežiimis, kulu 0,73 € nädalas. 46" LCD-LED ekraaniga teler töötab päevas 3,5 tundi ja on 20,5 tundi ooterežiimis, kulu 0,25 € nädalas. **Kokkuhoid 25 € aastas.**

● **Elektroonilised lisaseadmed.** Töö- või ooterežiimi jäetud seadmed tarbivad 5–10% kodumajapidamise energiast. Harva kasuta-

tav DVD-mängija või muusikakeskus võib pidevalt ooterežiimis olles tarbida mitu korda rohkem energiat kui tegelikul kasutamisel. Lülitiga pikendusjuhet või kaugjuhitavat pistiklüliti kasutades saate erinevad seadmed mugavalt korraga päris välja lülitada. Vanem audiosüsteem ööpäev läbi ooterežiimis, kulu 11,61 € aastas. Uuem audiosüsteem ööpäev läbi ooterežiimis, kulu 1,16 € aastas.

● **Triikraud.** Triikraua kuumutamine võtab palju energiat, seega tasub triikida pigem harva ning korraga rohkem. Kui jätate triigitavad riided õige pisut niiskeks, on neid lihtsam triikida ning energiat kulub vähem. Eelistage vähem- ja mittekortsuvaid rõivaid. Ärge triikimisega üle pingutage – kõiki rõivaid ei peaigi triikima. 2 tundi triikimist nädalas, kulu 0,27 € nädalas.

● **Lauaarvuti.** Kui asendate lauaarvuti sülearvutiga, võite säästa 50% või enam energiat. Kui loobute ka vanast kineskoopkuvarist, on sääst kuni 90%. Monitori ostmisel kontrollige, kui palju see energiat tarbib – vahe võib olla kahekordne. Seadistage arvuti ennast ise ooterežiimi või täielikult välja lülitama või lülitage sülearvuti ise pärast kasutamist täielikult välja.

Kokkuhoid tekib siis, kui arvuti välja- ja sisselülitamise vahe on 5–15 minutit. Lauaarvuti ja LCD-ekraan pidevalt töös, kulu 2,67 € nädalas. Lauaarvuti on töös 4 tundi päevas, ülejäänud 20 tundi on LCD-ekraan ooterežiimis, kulu 0,72 € nädalas. LCD-ekraaniga lauaarvuti sees 4 tundi päevas, ülejäänud 20 tundi täielikult välja lülitatud kulu 0,45 € nädalas. **Kokkuhoid kuni 116 € aastas.**

● **Mängukonsool.** Pidevalt töötav Playstation 3, kulu 3,10 € nädalas. 2 tundi päevas töös ja 22 tundi välja lülitatud Playstation 3, kulu 0,26 € nädalas. **Kokkuhoid 148 € aastas.** Pidevalt töötav Nintendo Wii, kulu 0,40 € nädalas. 2 tundi päevas töös ja 22 tundi välja lülitatud Nintendo Wii, kulu 0,03 € nädalas. **Kokkuhoid 19 € aastas.**

● **Pliit.** Kui asetate 16 cm diameetriga poti 18 cm diameetriga pliidiplaadile, suureneb energiatarve kõige kõrgema kuumuse korral 15% võrra.

Keraamilised ja induktsioonpliidid on malmplaadiga pliitidega võrreldes energiasäästlikumad, kuid neil on tihti suurem ooterežiimi energiatarve. Gaasipliit, kulu 0,06 € tunnis. Keraamiline elektripliit, kulu 0,13 € tunnis. Induktsioonpliit, kulu 0,08 € tunnis.

Rohkem nõuandeid www.energia.ee

Kas teadsid, et...

... ülevaate oma kodu energiatarbimisest ning kokkuhoiu võimalustest aitab saada oma kodu energiaprofiil, mille saad ise koostada kodulehel www.energia.ee/et/energiaprofiil.

Vähem elektrikatkestusi Saku piirkonnas

Elektrilevil valmis uuendatud Saku alajaam, mis parandab meie piirkonna elektrivõrgu töökindlust. Paraneb rohkem kui 2200 majapidamise ja suurtootmise varustuskindlus. Saku alajaam varustab elektriga Saku aleviku, osa Saku vallast ja siinseid ettevõtteid, muuhulgas Saku Õlletehast, Saku Maja ja Saku Tehno Metalli.

„Ehitustööde käigus asendasime vananenud, 1960. aastatel kasutusse võetud jaotus-seadmeha kaasaegse 35-kilovoldise jaotus-seadmeha ning ehitasime uue alajaamahoone. Uuendustöödega vähenesid ilmastikumõjud seadmetele, paranes ohutus ja alajaama territooriumi välisilme,“ teatas Elektrilevi võrgu üldplaneerija Meelis Kodres.

Kokku 490 000 eurot maksnud ehitustööde tulemusel on alajaama töökindlus paranenud ja ulatuslike elektrikatkestuste tõenäosus Saku piirkonnas oluliselt väiksem. Kodrese sõnul ei välista valminud tööd küll täielikult elektrikatkestusi, kuid tänu alajaama paigaldatud kaugjuhitavatele seadmetele ning automaatikale suudab Elektrilevi elektrivarustuse taastada senisest kiiremini. ☺☺

Korterelamud saavad taas renoveerimistoetust

Peatselt avanevad Euroopa Liidu 2014–2020 rahastamisperioodi meetmed ning ühe tegevusena jätkatakse ka korterelamute rekonstrueerimise toetamisega. Uuel perioodil on korterelamute rekonstrueerimise meetme raames võimalik toetust saada EL Ühtekuulussfondist kokku 102 miljonit eurot. Koos toetuse saajate omafinantseeringuga saab maju renoveerida umbes 340 miljoni euro eest, mis tähendab, et kokku saab antud toetuse abil rekonstrueerida umbes 1000 korterelamut üle Eesti.

Uuel toetusperioodil on võimalikke toetumäärasid sarnaselt eelmisele perioodile kolm – 15%, 25% ja 40%. Kui eelmisel perioodil oli suurim toetuse määr 35%, siis sel perioodil on see 5% võrra tõusnud. Suurem toetusemäär tähendab aga seda, et ka ootused projektide tulemustele ja ettevõtetavate tööde mahtudele on mõnevõrra tõusnud.

Praktika on näidanud, et tõsiselt puudujääke on korterite ventilatsiooniga, mistõttu on uuel rahastamisperioodil sätestatud ka ventilatsiooni miinimumnõuded. Korterites peab olema pidev ventilatsioon, nii et sissevõetav õhk tuuakse puhta õhuga ruumidesse (magamis- ja elutoad) ning väljatõmbed peavad toimuma mustema õhuga ruumidest (köögid, vannitoad ja WC-d).

Kuigi renoveerimiskulud ja tihti ka laen on suured, jäävad tänu väiksematele küttearvetele leibkonna kogukulud enamasti senisele tasemele. Kindlasti tõuseb aga korteri väärtus ja paraneb sisekliima. **Delfi/Kasulik**

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

KRISTI JÕELEHT

11. novembri istungi päevakorras oli 13 punkti.

Tunnistati kehtetuks Saku Vallavalitsuse 12.08.2014 korraldus nr 713 „Hoolekandekatsetuse üldpidamiskulude katmise toetus“.

1 keskmise puudega lapsel määrati isiklik abistaja, et tagada talle kõrvalabi Saku Gümnaasiumis.

Määrati ehitise arhitektuurset ja ehituslikud lisatingimused üksiklamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Jälgimäe külas Vidriku tee 13 kinnistul.

Määrati projekteerimistingimused aiamaja ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks Roobuka külas Ehitaja põik 6 kinnistul, üksiklamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Kurtina külas Tiigi tn 1 kinnistul, üksiklamu ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks Roobuka külas Restauraatori tee 2a kinnistul.

Väljastati ehitusload elektri maakaabelliini rajamiseks aadressil Tănassilma küla, Tănassilma-Laagri tee ja Johannese tee; Jõe tänava valgustuse rajamiseks aadressil Saku alevik, Jõe, Kullerkupu, Karikakra, Priimula ja Piibelehe tänavad ning Tammemäe ja Männi teed.

Kehtestati detailplaneering Saku alevikus Põik tn 10a kinnistul ja lähialal.

Anti kirjalik nõusolek puurkaevu rajamiseks Metsanurme külas Nurmetalu kinnistul.

Rahuldati isiku avaldus ja pikendati ettekirjutuse täitmise tähtaega.

Koha-aadressid ja sihtotstarbed määrati Tagadi külas Aleksandri katastriüksuse jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele ning Rahula külas Jüri katastriüksuse jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele.

Rahula külas asuvale teele määrati kohanimeks Eesmetsee. Rahula külas asuvatele katastriüksustele määrati uued kooha-aadressid Eesmetsee tee järgi.

Saku vallas asuvale 47 katastriüksusele määrati uued kooha-aadressid.

Nõustuti MTÜ-le Aiandusühing Kuresoo vee erikasutusloa andmisega vastavalt esitatud taotlusele.

Lea Meigasele väljastati müügipilet 01.05.–31.07.2015 Kiisa alevikus Tõdva-Hageri tee ja Lauulu tänava vahelisel alal Saku Vallavalitsuse poolt määratud müügikohal taimedega kauplemiseks.

18. novembri istungi päevakorras oli 15 punkti.

7 isikule otsustati anda Saku valla tänukiri.

1 puudega isikule otsustati maksta toetust seoses raske majandusliku olukorraga 100 eurot talvekütte osaliseks kompenseerimiseks.

Otsustati katta 01.-30.11.2014 1 Kajamaa Kooli õpilase toiduraha ning 1 lapse toiduraha ja kohatasu Saku Lasteaia Päikesekild.

Jäätmeveoga liitumisest vastastati 2 jäätmevaldajat.

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Roobuka külas Tervise põik 3 kinnistul.

Kooskõlastati puurkaevu likvideerimine Saku alevikus Tariku tn 27 kinnistul.

Määrati ehitise arhitektuurset ja ehituslikud lisatingimused kauplusehoone laiendamise ehitusprojekti koostamiseks Roobuka külas Metsaankru kinnistul.

Määrati projekteerimistingimused aiamaja ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks Metsanurme külas Jõesilma tee 2 kinnistul, tootmishoone laiendamise ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Jälgimäe külas Mõisavahe tee 6a kinnistul, üksiklamu ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks Metsanurme külas Ilmarise tee 32 kinnistul.

Väljastati ehitusload üksiklamu ja abihoone püstitamiseks Tănassilma külas Väike-tammiku kinnistul, elektri maakaabelliini rajamiseks vastavalt projektile „0,4 kV elektriliitumine, Tammiku, Jälgimäe küla, Saku vald Harju maakond“ aadressil Jälgimäe küla, Liisu, Mari, Merle, Mihkli, Tammiku ja 11340 Tallinn-Saku-Laagri tee; elektri maakaabelliini rajamiseks vastavalt projektile „Kukera kinnistu elektrivarustus, Saue küla, Saku vald, Harju maakond“ aadressil Saue küla, Kukera, Lissira ja 11344 Kanama-Üksnurme tee; elektri maakaabelliini rajamiseks vastavalt

Informatsioon detailplaneeringutest

Saku Vallavalitsuse 11. novembri 2014. a korraldusega nr 1028 kehtestati Saku valla Saku aleviku Põik tn 10a kinnistu ja lähiala detailplaneering. Planeeringu koostamise ülesanne on kinnistu ja lähiala hoonestusala piiritlemine ja ehitusõiguse määramine üksiklamu ehitamiseks. Planeeringu lahenduse kohaselt on krundile võimalik ehitada 1 üksiklamu ning kuni 3 abihoonet. Kinnistu asub Saku aleviku ja lähiala üldplaneeringu kohaselt tiheasustusega alal, kus maakasutuse juhtotstarve on pere- ja ridaelamumaa. Detailplaneering on vastavuses Saku aleviku ja lähiala üldplaneeringuga.

Vt <http://www.sakuvald.ee/et/detailplaneeringud>

04.12.2014 kell 15.00 toimub Saku Valla Majas (Saku alevik, Teaduse tn 1) Tănassilma küla Kivinõmme, Liivakivi, Väljataga, Liivanõmme, Vana-Väljataga kinnistute ja lähiala detailplaneeringu ESKIISLAHENDUSTUTVUSTAV ARUTELU.

Detailplaneeringu koostamise eesmärk on kinnistute kruntideks jaotamine ning ehitusõiguse määramine üksik-, paaris- ja ridaelamute ehitamiseks. Detailplaneering on vastavuses Saku valla üldplaneeringuga. Planeeringuga haaratud maa-ala suurus on ca 15,5 ha.

Eskiislahenduste materjalidega on võimalik tutvuda 27.11 – 4.12.2014 Saku valla kodulehel <http://www.sakuvald.ee/eeskirjad-jakorrad3> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses.

Sinu, minu, meie kultuur

8. novembril kogunes seltskond kultuurivaldkonnaga kokku puutuvaid Saku valla inimesi huvikeskusesse seminarile „Sinu, minu, meie kultuur“. Üheskoos arutleti Saku valla elanikke puudutavatel kultuuri valdkonna teemadel: missugused on võimalused oma kodukohas olla loojad, mida me väärtustame, kuidas saame ise kaasa aidata Saku vallas toimuvate sündmuste korraldamisele ja samuti kuidas minna edasi, et oleks midagi ka järeltulevatele põlvetele pärandada. Seminari eesmärk oli leida võimalikult häid sisendeid Saku valla kultuuri arengukava ja tegevuskava koostamiseks.

Kui esimesele seminarile olid kutsutud inimesed, kes lähemalt või kaugemalt on ise kultuuri tegijad ja pakkujad, siis järgmise seminariga on kavas jõuda kultuuri tarbijani, et viia kokku pakkuja ja tarbija vaade. **ANDI EINASTE**, abivallavanem

projektile „Polli, Simona, Verner, Milena ja Lilli kinnistu 0,4 kV elektrivarustus Tănassilma küla, Saku vald, Harjumaa“ aadressil Tănassilma küla, Lilli, Milena, Verner, Simona, Polli, Pille, Tănassilma-Laagri tee ja Metsavaimu tee.

Väljastati ehitusluba aiamaja laiendamiseks elamuks ja anti kirjalik nõusolek kuur-kasvuhoonete rekonstrueerimiseks Metsanurme külas Metsavaiku tee 10 kinnistul.

Väljastati ehitusluba garaaži püstitamiseks ja anti kirjalik nõusolek kuuri püstitamiseks Tănassilma külas Tammeveere kinnistul.

Väljastati kasutusload kaksiklamule Jälgimäe külas Kaiu tee 6 kinnistul, üksiklamule Saku alevikus Jaama tn 5 kinnistul, rekonstrueeritud Saku 35/10 kV alajaamale Saku ale-

vikus Saku alajaama kinnistul.

Saku vallas asuvale 26 katastriüksusele määrati uued kooha-aadressid.

1 isikule tagastati riigilõiv summas 138,46 eurot.

MTÜ-l Saku Lions Klubi lubati kasutada Saku valla logo 2015. aasta seina- ja lauakalendril.

Kinnitati õppekoha tegevuskulude arvestuslik maksumus ühes kuus ühe õpilase kohta Saku valla koolides 2015. aastal ning lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestuslik maksumus ühes kuus ühe lapse kohta Saku valla lasteasutustes 2015. aastal.

Tunnistati kehtetuks Saku Vallavalitsuse 23.11.2010 määrus nr 7 „Õppekoha tegevuskulude arvestusliku maksumuse kinnitamine Saku valla haridusasutustes 2011. aastal“.

Õpetlik külaskäik Yløjärville

TANEL OTS

Saku Vallavolikogu esimees

Külaskäik Yløjärville, meie sõprusomavalitsusse Soomes, oli suurepärase õppereis. Kohtumisel Yløjärvi linnapea ja volikogu esinasega saime esmalt lühülevaate omavalitsuse toimimisest, linna juhtimisest ning tänastest ja tuleviku suunatud tegemistest.

Rääkisime riiklikust planeerimisest, mõeldes Rail Balticule, ja saime heade näidete varal teada, et Soomes planeeritakse vähegi suuremaid objekte mitmeid aastaid koostöös linnade, valdade, külade ja kohalike elanikega. Planeerimisprotsess algab regiooni kohalike omavalitsuste ühisotsusest trassi või muu riiklikult tähtsa objekti asukoha kohta. Protsess on avalik, kõik dokumendid on soovijatele kättesaadavad, elanikke kutsutakse aktiivselt planeerimises osalema. Meil soovitakse aga suvepuhkuste ajal Kajamaa külla maandunud trass paika saada mõne kuuga.

Kuna Yløjärvi on viimastel aastatel liitunud kahe väiksema naabervallaga, siis tahtsime kuulda, kuidas suure, u 32 000 elanikuga omavalitsuse kokkukasvatamine on sujunud. Saime teada, et elanikud on liitumisega rahul, kõik teenused on kättesaadavad, keegi ei jäänud liitumise tagajärjel ilma tööta.

Omavalitsuse kutsekool, haigla ja töökeskus

Kõigest Yløjärvis nähtust pole meil võimalik ka õppust võtta, näiteks puudub meie riigis rahastus ja tellimus, et omavalitsus peaks üleval tööturult välja

kukkunud inimeste koolituskeskust. Nägime, kuidas suurtes hallides õpiti käsi-, puu-, metallitööd või lihtsalt erinevate kaupade pakkimist. Mõned töötud saavad ka palka, teised käivad keskus kas või selleks, et harjuda taas kaheksast viieni rakenduses olema. Linn hoolitseb nii oma inimeste eest. Kõigil peab olema võimalus tööturule naasta ja enda ning oma lähedaste eest vastutust kanda. Raha püütakse säästa palju kallima järeltöö tegemise arvelt ning kulutatakse seda pigem siis (ja vähem), kui on võimalik inimese elus veel midagi muuta. Lisaks suuremale kulule on hiljem sekkudes ju sageli kaotatud ka üks inimene nii oma pere kui ühiskonna jaoks.

Veel nägime, et omavalitsus peab üleval kutsekooli, täiskasvanute täiendkoolitust korraldavat rahvaülikooli (meie mõistes huvikeskust) ning isegi 50 voodikohaga tervisekeskust. Yløjärvi linnapea rõhutas, et kui kavandate uue hoone ehitamist, siis tuleb teha arhitektuurikonkurss, sest selle kaudu saab valida kõige ilusama ja keskkonda enim sobiva hoone. 2012. aastal Yløjärvis valminud koolihoone, milles tegutsevad gümnaasium, kutsekool ning rahvaülikool, oli tõesti muljetavaldav ja linnapilti kaunistav.

Individaalne kooliõpe

Üks näide läks aga eriti hinge. Teadsin, et Soome haridussüsteemis on üldine suund, et kõik erivajadustega või õpiraskustega lapsed suunatakse kokku nn tavakooli, kuid kõigile vajajatele võimaldatakse individuaalse kava järgi õpet. Veetes paar tundi seelses põhikoolis, kogesi-

me, kuidas see õnnestub. Koolis nägime rõõmsa perena koos kõiki lapsi, mõned neist olid õpiraskustega, mõned pealtnäha päris sügava puudega. Loomulikult õnnestub kõik siis, kui iga lapse vajadustega arvestamiseks on piisavalt vahendeid, aga eelkõige on oluline tahtmine ja suur soov läheneda lapsele individuaalselt.

Nii nägime õppetundi, kus viie lapsega klassis oli tööl neli rõõmsameelset õpetajat. Õppekava on koostatud selliselt, et mõnel lapsel on ainult mateemaatika või emakeel eraldi ja ülejäänud päeva veedab ta oma suure klassiga koos. Teine laps käib koos teistega ainult ujumas ja laulmas ning ülejäänud tunnid saab ta õpet väiksemas grupis. Aga peamine on see, et nad kõik õpivad samas koolis. Rõõmsameelne matemaatikuks õppinud õppealajuhataja rääkis meile, et igale lapsele koostatakse oma kindel päevaplaan, mille viimane kirje on puudelapse puhul kellaaeg takso tellimiseks, mis lapse kenasti koju viib.

Selles koolis küsisin võimalust, et üks rühm Saku valla kooliõpetajaid Kajamaalt, Kurt-nast ja Sakust võiks minna terveks nädalaks Yløjärvi põhikooli seestpoolt vaatama, kõike sealsete õpetajatega kaasa teema. Lubati lahkesti. Meie omakorda lubasime vallavanem Tiiduga, vallasekretär Kariniga ning volikogu arendus- ja ettevõtluskomisjoni esimehe Mardiga niikaua Saku koolides koolitunde anda.

Bussiliin 220 lõpetab sõidud

Detsembrikuus lõpetab AS Samat sõitjate vähesuse tõttu bussiliini nr 220, mis sõidab Aespast läbi Kiisa, Saku Tallinnasse ning on ainus regulaarne transpordivahend, millega Jälgimäe ja Tännassilma küla elanikud liikuma pääsevad. Vald on pidanud läbirääkimisi Harjumaa Ühistranspordi Keskusega (ÜTK), kes on lubanud kaaluda sel marsruudil bussiliini käivitamist nii, et buss sõidaks päevas kuus korda. Vald omalt poolt on nõus doteerima liini õpilasveole kuluva summa ulatuses. 31. oktoobril esitas Harjumaa ÜTK Maanteeametisse taotluse liini rahastamiseks ja avamiseks Kiisa-Saku-Laagri suunal alates järgmise aasta 1. jaanuarist.

Juuliku ja Tammemäe ÜVK projektist

Saku Maja taotles selle aasta suvel SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse kaudu Euroopa Ühtekuuluvusfondist raha Saku aleviku reoveekogumisalal ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) rajamiseks. Kavas on ühendada Juuliku külaseltsi piirkond ja Tammemäe operatiivteenistuste piirkond Saku aleviku ÜVK-ga ning rajada ÜVK kuni Juuliku aiandini. Lisaks rajatakse üks reoveepump-la ja uuendatakse Tammemäe pargi lahendust.

Rahastamisaotlus sai positiivse vastuse, mis allkirjastati 6. oktoobril. Selle aasta jooksul on kavas välja kuulutada ehitustööde ja järelevalve riigihanked ja töödega loodame alustada kevadel. Kõik tööd peavad olema lõpetatud järgmise aasta sügiseks. Et tööd kiiremini edeneks, projekteeriti Saku Maja tellimisel selle aasta jooksul juba enamik rajatavatest torustikest.

Tööde planeeritud maksumus on umbes 1,55 miljonit eurot, millest SA KIK toetab 1,32 miljoni euroga. Saku Maja osa investeeringust on umbes 233 000 eurot, mis on kavas katta laenatava rahaga.

MARKO MATSALU

AS Saku Maja juhatuse esimees

Tegevust alustab Saku Valla Noortekeskuse Nõukogu

Ootame teid osalema Saku Valla Noortekeskuse Nõukogu töös. Noortekeskuse nõukogu eesmärk on valla noorsootöö korraldamise kohta ettepanekute tegemine, noortekeskuse töö hindamine ja muude noorsootöö alaste oluliste küsimuste läbiarutamine.

Nõukogu on viieliikmeline ja selle koosseisu kinnitab juhataja ettepanekul vallavalitsus. Nõukogusesse nimetatakse vallavalitsuse esindaja. Nõukogu koosseis kinnitatakse kolmeks aastaks.

Nõukogu töövorm on koosolek. Nõukogu koosolekud toimuvad vähemalt neli korda aastas.

Täpsemat infot noortekeskuse nõukogu kohta saab lugeda Saku Valla Noortekeskuse põhimäärusest. Kui tunned, et soovid kaasa rääkida Saku valla noorsootöö puudutavates küsimustes, siis anna endast märku! Saku Valla Noortekeskuse põhimäärus ja nõukogu registreerimisvorm on leitav Saku Valla Noortekeskuse kodulehelt www.sakunoortekeskus.ee **Saku Valla Noortekeskus**

Piirkonnapolitseinikud patrullist priid

1. oktoobrist muutus Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) struktuur ning juhtimisskeem, mis peaks suurendama reageerimisvõimekust igas Harjumaa piirkonnas. Saku kuulub Lääne-Harju politseijaoskonna tööpiirkonda. Meie vallas muutus see, et piirkonnapolitseinik ei käi enam patrullimas, vaid tegeleb süütegude ennetamise ja menetlemisega. Tõstes uuest aastast politseinike palka, loodab politsei- ja piirivalveamet, et patrullide hulk suureneb ning neid on tänavatel rohkem.

Politseireformi kommenteerib Põhja prefekt Kristian Jaani

Nii juhtimise vähendamise kui ka töö ümberkorraldamisega hoiab PPA kokku personalieelarvet, mis annab võimaluse tõsta politseinike palkasid. Sissetulekute suurendamine on ka üks muudatuste vajalikkuse põhjus. Eesmärk on tõsta uuest aastast ametnike sissetulekut minimaalselt 900 euron.

Paraku on aastate jooksul lahkunud politseist rohkem inimesi, kui on tööle tulnud. Ilmselgelt ei tunne korrakaitsjad end kesise sissetuleku tõttu kindlalt ning paljud on seetõttu valinud teise töö. Kõige suurem liikumine on olnud patrullteenistustes, mis on tekitanud probleeme patrullide väljapanekus. Nüüd peaks ligi pool senistest piirkonnapolitseinikest jätkama teenistust patrullpolitseinikena. Sellise ümberkorraldusega suurendame ööpäevaringset reageerimisvõimekust igas Harjumaa piirkonnas.

Kuna patrulle jäi järjest vähemaks, siis nende aukude täitmiseks kasutas politsei aina enam abipolitseinikke ning piirkonnapolitseinikke. Just viimase puhul on mõne-

võrra kannatanud kogukonna ja piirkonnapolitseiniku suhe ehk teisisõnu ei ole piirkonnapolitseinikud saanud tegeleda täies mahus oma piirkonna probleemidega – süütegude ennetamise ning menetlusega. Jaoskondade liitmiseega see olukord muutub ning kohalik piirkonnapolitseinik ei täida enam patrullpolitseiniku kohustusi, vaid saab sajaprotsendiliselt pühenduda kogukonnaga seotud küsimuste lahendamisele ning teha koostööd kohaliku omavalituse ja enda piirkonna elanikega.

Piirkonnapolitseiniku poole tuleb julgelt pöörduda mistahes korrakaitsja nõu ja tuge vajava küsimusega. Kui tegemist on juhtumiga, mis nõuab kiiret reageerimist, kui on oht inimese elule ja tervisele, on kõige õigem helistada hädaabinumbri 110 või 112. Kuna piirkonnapolitseinik teenindab mitut valda, siis ei pruugi ta igal ajal konkreetses vastuvõtupunktis olla, vaid liigub senisest rohkem ringi. Inimeste ootamine kabinetis ei ole ka eesmärk omaette, politseinik peab olema liikvel ning tegutsema tänaval, kus teda on kõige enam vaja.

Kui varem oli amet üles ehitatud valdkondliku juhtimismudeli alusel, siis alates oktoobrist toimub juhtimine teenuste kaupa. Kui varem kuulus jaoskonna pädevusse vaid väärteomenetlus ning kuritegusid uuris kriminaalbüroo, siis nüüd uurib jaoskond ka oma haldusalal toime pandud kuritegusid. Raskemad kuriteod, mis ei ole otseselt seotud konkreetse piirkonna nn iseärasustega ja peitkuriteod, jäävad endiselt kriminaalbüroo keskuseksuse menetleda.

Muudatused on jätk 2010. aastal kolme asutuse – politsei, piirivalve ning kodakondsus- ja migratsiooni ameti – ühinemisele.

Saku valla piirkonnapolitseiniku tööpõld

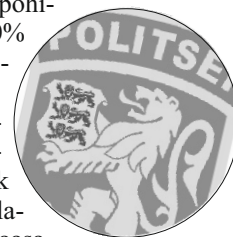
HELEN KELO, ennetus- ja menetlusteenistuse piirkonnapolitseinik

Ene 1. oktoobrit teenindas Saku ja Kiili valda kolm piirkonnapolitseinikku. Piirkonnad ühendati ja alates oktoobrist teenindavad Saku ja Kiili valda üks piirkonnapolitseinik ja üks noorsoopolitseinik. Piirkonnapolitseinike arv ei saa olla tähtsam kui piirkonnapolitseinik ise, kes suudab lahendada probleeme ja nõustada kodanikke, samas on inimvõimel piirid. Piirkonnapolitseiniku töö oli varem menetluspõhine ja lisaks põhitööle oli vähemalt 50% tööst välitöö ehk patrullimine.

Pärast reorganiseerimist on piirkonnapolitseiniku töö eesmärk jõuda rohkem vallas elavate inimesteni ning kaasa- ja partnereid kogukonnast. Saku valla piirkonnapolitseinikuna puutun oma töös kõige rohkem kokku valla sotsiaaltöötajatega ja lastekaitseametnikega. Kohalike elanike muredele lahenduste leidmiseks peab piirkonnapolitseinik süvenema probleemide tekkepõhjustesse. Olen veendunud, et esitatud kaebusele ei too alati lahendust rahaträhv, kuigi kaebuse esitaja seda sooviks.

Piirkonnapolitseiniku igapäevaelusannete loetelu on pikk: avalduste lahendamine ja kirjadele vastamine; informatsiooni edastamine; koostööpartnerite kaasamine; avalduste vormistamine; süüteo- ja kriminaalasjade alustamine ja esmaste menetlustoimingute kogumine, vajadusel ka menetlemine; kodude kontrollimine (relvakontrollid, lähi-suhtevägivalla juhtumite järelkontrollid); reidides osalemine; valla ümarlaudades ja projektides osalemine; kodanike vastuvõtmine kahes vallas (Saku ja Kiili) kahel päeval nädalas. Vajadusel võtab piirkonnapolitseinik aga ka kiirusemõõtja ja läheb kiiruseületajaid korrale kutsuma, pöörates samal ajal tähelepanu ka teistele rikkujatele.

Kuigi vargusi menetleb uurija, on piirkonnapolitseiniku ülesanne kogukonnalt saadud informatsiooni uurijaga jagada. Uue süsteemi kohaselt peab politseijaoskond töötama ühtse tiimina, olgu sa siis piirkonnapolitseinik, noorsoopolitseinik, patrullpolitseinik, kriminaalpolitseinik, süüteo- ja menetleja või ka mõni muu ameti töötaja.

PÕHJA PREFEKTUUR

Kesklinna politseijaoskond
Juht Kaido Saarniit

Lääne-Harju politseijaoskond
Juht Veiko Randlane

Ida-Harju politseijaoskond
Juht Valter Pärn

IGAS JAOSKONNAS ON KOLM ÜKSUST

Ennetus- ja menetlusüksus:

- süütegude ennetamine ja uurimine
- piirkonna- ja noorsoopolitseinike töö

SAKUS piirkonnapolitseinik Helen Kelo ja noorsoopolitseinik Kätlin Murre

Reageeriv üksus:

- patrulltegevus

Teenindav üksus:

- Lääne- ja Ida-Harju jaoskonna puhul isikut tõendavate dokumentide taotluste vastuvõtmine ja dokumentide väljastamine

Piirkonnapolitseiniku tööpäev kestab esmaspäevast reedeni kella 8.00–16.30, kuid vastavalt vajadusele tuleb vahel tööl olla ka õhtuti. Sageli ei piisa tööülesannete täitmiseks 40 tunnist nädalas. Kuigi piirkonnapolitseiniku vastuvõtuaeg Saku vallas on kolmapäeval kella 15–17, siis ei ole konsultatsioonipunkti uks Tammemäel kunagi lukus, kui piirkonnapolitseinik kohal on. Kui ametnik on kohal, kuulatakse ära kõik esitatud küsimused ja otsitakse probleemidele koos lahendusi.

Piirkonnapolitseiniku igapäevatööst võtavad viimasel ajal väga suure osa perevägivallajuhtumid ning juhtumid, mis on seotud relvade eksponeerimisega, kandmisega ja suhtlusportaalides olevate fotode avaldamisega. Tegemist on väga raskete juhtumitega.

Järjest enam teevad naised avaldusi vägivallajuhtumite kohta, eriti siis, kui meedia on vägivallajuhtumeid kajastanud. Piirkonnapolitseinik kuulab pöörduja üle ja vastavalt asjaoludele otsustab süüteomenetluse alustamise. Vägivallajuhtumitega seoses tuleb piirkonnapolitseinikul ja noorsoopolitseinikul teha koos sotsiaaltöötajaga kodukülastusi (järelkontroll).

Levinud on arusaam, et perevägivallajuhtumite puhul peaks naine olema see, kes kodust lahkub, kuid naised ei suuda seda teha, sest nad on mehest sõltuvad. Sageli arvatakse, et just naist aitab see, kui tema ümber oleks suurem koostöövõrgustik. Samas vajavad ka vägivallatseja ja teised pere liikmed nõustamist.

Piirkonnapolitseinik Helen Kelo:
tel 612 4686,
e-post helen.kelo@politsei.ee
Noorsoopolitseinik Kätlin Murre:
tel 58 557 455,
e-post kätlin.murre@politsei.ee

Arvo Pärniste – Harjumaa aasta terviseedendaja

Arvo Pärniste on aastaid olnud Harjumaa tervisenõukogu, Harjumaa uimastiennetusnõukogu ja Harjumaa traumameeskonna liige ning kuulunud Harjumaa Turvalise kooli projekti töörühma. Foto: Anne-Ly Suvi

Saku vallavolikogu aseesimees Arvo Pärniste pälvis Harjumaa Tervisetegija 2014 tiitli, mille andis 7. novembril Sakus toimunud Harjumaa tervisekonverentsil „Targad valikud“ üle Harju maa-

vanem Ülle Rajasalu.

Arvo Pärniste on alates 2004. aastast aktiivselt osalenud Harju maakonna tervist edendavas töös. Ta on olnud Harjumaa uimastiennetusnõukogu liige ning pikaajane ja tänaseni aktiivne Harjumaa tervisenõukogu ning Harjumaa traumameeskonna liige. Pärniste on ka Harjumaa Turvalise kooli projekti töörühma aktiivne liige ja üks eestvedajatest ning on olnud ja on projektis Harjumaa Omavalitsuste Liidu esindaja.

Harjumaa Tervisetegija 2014 laureati on iseloomustatud järgmiselt: „Arvo Pärniste on sügava missioonitundega inimene, kes hoolib ja hoiab end ümbritsevaid inimesi ning on kaua toetanud terviseedendavaid ettevõtmisi nii kohalikul kui maakondlikul tasandil.“

Harjumaa Tervisetegija tiitel anti välja teist korda. Tiitliga soovitakse tunnustada inimesi, kes oma tööalase või ühiskondliku tegevusega on olnud eeskujuks ning panustanud silmapaistvalt harjumaalaste tervise parendamisse ja väärtustamisse paikkonna tasandil. Harjumaa Tervisetegija tiitlile esitati kokku kaheksa avaldust, kellest seitse said tervisenõukogult tunnustuse tervise edendamise eest maakonnas, nende seas oli ka Saku vallavolikogu liige Annely-Thea Hägblom.

Harjumaa tervisekonverentsil „Targad valikud“ võtsid sõna mitmed oma ala eksperdid. Fookuses oli alkoholi liigtarbimine ja tubakaga seotud ohud.

HEIKKO KUKK

Harju Maavalitsuse avalike suhete nõunik

Valla jõulupuud ja -tuled on jõuluajaks valmis

Nädal tagasi sai Saku Valla Maja ees kasvavatest kuuskedest kõrgeim oma okstele pikad tuledevanikud. Nii nagu varasematel aastatel, tegi seda jõulueelset tööd Sakus ettevõtja Johannes Luhaäär. Tuled kuusel süüdatakse pidulikult esimese advendi õhtul.

Nädala jooksul kaunistati jõuluvalgustusega veel vallamaja kõrval haljasalal asuv majake ning mitmed puud üle valla - tamm tervisekeskuse sissepääsu läheduses, kuusk lasteaia Päikesekild õuel, torkav kuusk lasteaia Terake värava juures, nulg gümnaasiumi juures ujula nurgal, kuusk algkooli sissepääsu juures, lehis Kiisa postkontori ja raamatukogu ees, hobukastan Kiisa rahvamaja ees, vaher kortermajade vahelisel haljasalal Kurtnas, mänd Tagadi külakeskuses teadetahvli juures ja pihlakas Kajamaa kooli sissesõidutee ääres.

Vallaaednik Joel Villemi sõnul on jõulukaunistused üleval vähemalt kuni 6. jaanuarini uuel aastal. ☺☺

Poisid tulid kokku

KAARI KLESMENT

Sügisene koolivaheaeg algas Saku Muusikakooli viiulipoistele järjekordse reisiga Kuressaarde, kus kultuuriminister Urve Tiidus avas kolmeteistkümnenda poiste keelpillifestivali. Minister tõdes, et viiulimäng õpetab rohkem matemaatikat kui arvutamine ning kõiki-dest ei peagi ju alati saama muusikuid. Lihtsalt pillimänguga tegelemine on arendav ja tore tegevus. Kahel päeval toimusid meeleolukad kontserdid muusikakoolis, kuulajad olid sama sõbralikud ja toetavad nagu alati.

Paljudele esinejatele oli see kogupereüritus, kuhu tulekut pikalt ette planeeriti. Kuulajate seas oli nii päris beebisid, lastealapsi, kes vaikselt muusika saatel joonistasid, kui enam kuulata ei jaksanud, kui ka vanemasid-vanaisasid. Sundimatu õhkkond, kuhu igauks oli oodatud, mõjus ka esinejatele rahustavalt. Samas tundsid paljud poisid juba üksteist ja ootasid põnevusega, millise palaga nende sõbrad üles astuvad.

Seesama õhkkond toob mängijaid ka siis tagasi, kui nad festivali osavõtueast välja on kasvanud. Selline oli nn seenioride

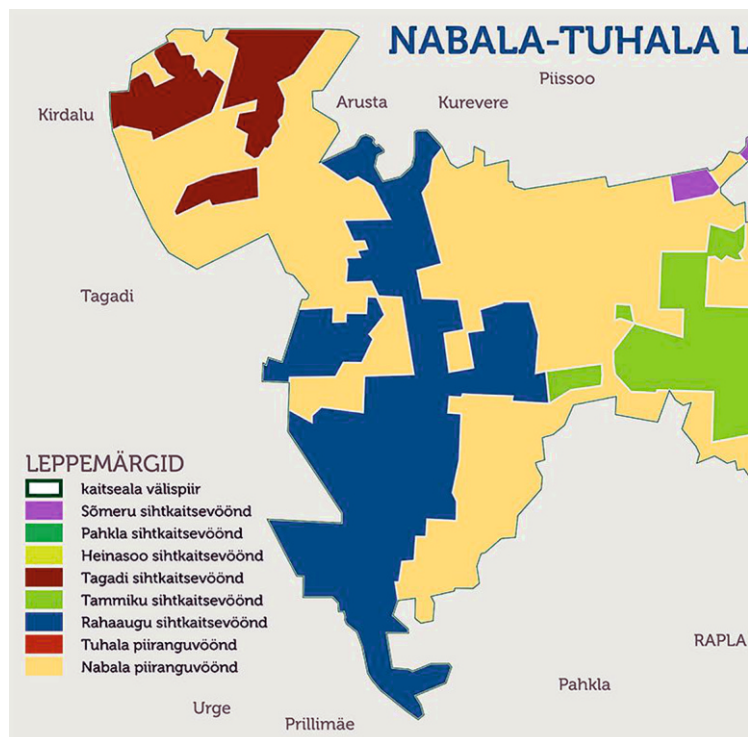
kontsert, kus esinesid noormehed, kes jätkavad praegu muusikaõpinguid kõrgkoolides või kellest on saanud juba kutselised muusikud: Tallinna Kammerorkestri viuldaja Egert Leinsaar ja Villu Vihermäe, Eesti muusika- ja teatriakadeemia üliõpilane Peeter Margus ja Sibeliuse akadeemia tudeng Johannes Põlda.

Festivali eestvedaja, Kuressaare muusikakooli viiuliõpetaja Laine Sepp rõhutas samuti teadlaste seisukohta, et neil, kes harjutavad regulaarselt pillimängu, eriti aga poogenpille, areneb kahe ajupoolkera vaheline närvide kimp palju laiemaks. See omakorda soodustab mälu-tegevust ja õppimist. Nii annab pilliõpe peale hingelise hariduse inimesele juurde ka intellekti.

Festivalil osales koos seenioridega kokku 99 poissi, kellest viuldajaid oli 66, violamängijaid 2, tšelliste 28, kontrabassimängijaid 1, pianiste 1 ja kitarimängijaid 1, poiste õpetajaid 48, kontsertmeisterid 22. Ühtekokku 13 kooli. Saku Muusikakoolist osalesid Kuldar Zilensk, Ian Erik Uffert ja Viktor Kostjuk, kontsertmeisterid Veronika Tamm ja Sirje Subbe-Tamm, viiuliõpetajad Sirje Müller ja Kaari Klesment.

Noored Saku viuldajad (vasakult) Viktor Kostjuk, Ian Erik Uffert ja Kuldar Zilensk koos muusikakooli õpetajate Sirje Mülleri, Sirje Subbe-Tamme, Kaari Klesmendi ja Veronika Tammega. Foto: muusikakool

Valitsus kiitis heaks Nabalooduskaitseala loomise

VICTORIA PARMAS

Valitsus kiitis 13. novembri istungil heaks Nabala-Tuhala looduskaitseala loomise eelnõu, mis ühendab tervikuks mitmed varem kaitse alla võetud alad ja tagab kaitse tundlikule veerežiimile. Kaitseala pindala on 4628,7 ha, sellest 1044,4 ha on juba varem kaitse all. Nabala kaitseala loomise vastu on olnud tugevalt samas piirkonnas kaevandada soovivad ettevõtted. Saku vallas on kaitseala Sookaera-Metsanurga, Kirdalu ja Tagadi külas.

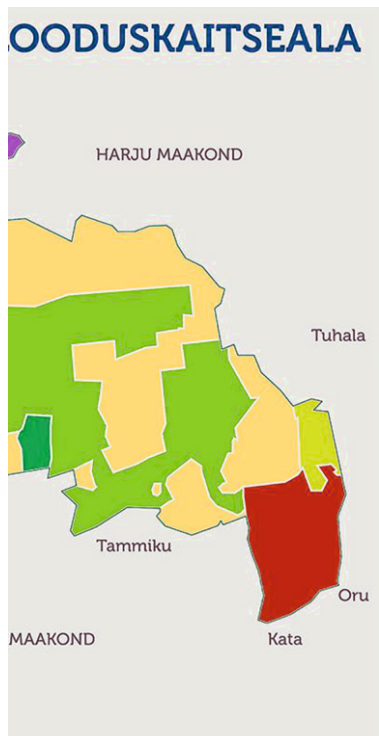
Mis looduskaitseala loomisega muutub?

Kas looduskaitsealaks muutmise tekitab sel alal ka mingid piirangud tavalistele inimestele? Keskkonnaministeriumi looduskaitseosakonna juhataja Taimo Aasma: Looduskaitseala loomine ei tähenda suletud ala loomist. Inimestel on lubatud seal viibida, jalutada, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi. Liikumispiirang on seatud ainult Sõmeru ja Heinasoo sihtkaitsevööndis lindude pesitsemise ajal.

Kas alal võib ka telkida ja

lõket teha? Kaitse-eeskiri telkimisele kitsendusi ei tee. Telkimine on lubatud, kuna kaitseala puhkeotstarbeline külastuskoormus on väike ning see ei ohusta kaitseväärtusi. Lõkke tegemine on kaitsealal lubatud kohas, mis on kaitseala valitseja ehk Keskkonnaameti nõusolekul selleks ette valmistatud ja tähistatud. Lisaks on piiranguvööndis eramaal lubatud lõket teha maaomaniku loal. Lõket võib teha ka kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, näiteks põllumajandus- ja metsatööde puhul, mida pole vaja eraldi tähistada.

Mida kujutavad endast erinevad vööndid? Nabala-Tuhala looduskaitsealal on kuus sihtkaitsevööndit: Tagadi, Rahaangu, Sõmeru, Heinasoo, Tammiku ja Pahkla. Keelatud on majandustegevus, loodusvarade kasutamine, uute ehitiste püstitamine (välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul kaitseala tarbeks ning olemasolevate rajatiste hooldustööd). Liikumispiirang on seatud Sõmeru sihtkaitsevööndis 15. märtsist kuni 31. augustini ja Heinasoo sihtkaitsevööndis väljaspool jõge ja jõe kallastada 15. aprillist kuni 14. juulini. Selle eesmärk on

ala-Tuhala

mitte häirida linde nende pesituse ajal.

Kaitsealal on kaks piiranguvööndit: Nabala ja Tuhala. Piiranguvööndis on leebem kaitsekord, seal on võimalik majandustegevust jätkata, sh metsa majandada. Keelatud on puhtpuistute kujundamine ja energia- puistute rajamine, maavara kae- vandamine, uue maaparandus- süsteemi rajamine, taimekaitse- vahendite ja väetise kasutamine (välja arvatud põllumaal ja õuemaal) ning puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt.

Kas looduskaitsealaga seoses tekib ka mingit nähtavat lisaväärtust inimesele, näiteks uued loodusrajad, nende äärde telkimis- või lõkkekohad, infotahvlid? Looduskaitseala eesmärk on eelkõige loodushoid ning sellest lähtuvalt kavandatakse ka täpsemad tegevused nende eesmärkide saavutamiseks. Järgmise sammuna koostab Keskkonnaamet kaitsealale kaitsekorralduskava, mis on praktiline tegevusplan ja mille koostamisse kaasatakse ka erinevad huvigrupid, näiteks kohalikud elanikud, kes saavad kaasa rääkida ala rekreatsiooniliste võimaluste arendamisel.

Palju õnne ja kuningas kummuli!

VICTORIA PARMAS

Saku valla maleelu ootab lähiajal ees kaks tähtsat sündmust – 27. novembril saab Eesti vanim tegevmaletaja sakulane Hans Tomson 85aastaseks ning 22. novembril korraldab meie male *grand old man* vallasamas omanimelise turniiri.

„Selle turniiriga aitan ka Eestis kaasa eksmaailmameister Karpovi projektile „Malega Alzheimeri tõve vastu“,“ ütles Tomson, kelle korraldatav võistlus on ainus Eesti turniir, kus antakse välja karikas seenioridele klassis 75+. Saku maleklubi kuuendale karikaturniirile „Hans Tomson 85“ on suurmeister kutsunud maletajaid peamiselt Harju- ja Raplamaalt, neid, kellega elus palju vastastikku ruudulise laua taga istunud.

Lisaks võistlemisele nii aaväärses eas juhatab Tomson ka aastaid, juba veerand sajandit Saku maleklubi, kus tema peamisteks õpilasteks on algklasside lapsed. Ka ta ise tõstis male- nuppe esimest korda just algkoolis tolaeaguses Jäärja, praeguses Saarde vallas.

„Läksin 1937. aastal Veelikse kuueklassilisse kooli ja sääl oli male väga populaarne, sest kooli- juht Hans Mängel oli malesõber,“ meenutab 1965. aastal meistrikandidaadi tiitlini jõudnud Tomson. „Pärast tunde oli meil internaadis olevatel lastel ette nähtud koduste tükide tegemise aeg. Samas ruumis hoidis korda koolijuht, kes parandas laste töid. Oma laua kummasegi otsa oli ta aga valmis pannud kaks komplekti malendeid. See, kel koolitükid olid valmis, võis minna temaga preemiaks malet mängima. Ta oli väga hea maletaja, oli Esimeses maailmasõjas vangi sattunud ja seal malet mängima hakanud.“

Peale selle, et male on mõistuse terase hoidnud, on malemäng ka otseselt mehe saatust muutnud. 1949. aasta märtsiküüditamise ajal, kui tema peret Siberisse viima tuldi, oli Hans Pärnus vabariiklikul maleturniiril mängimas ja pääses nii külmale maa- le viimisest. Ema ja kaks venda olid Siberis kaheksa aastat.

Juubeli puhul käis Saku maleisa Hans Tomsonit filmimas ETV Prillitoosi saade, mis peaks olema eetris 14. detsembril. Foto: EE

„Nii oli mul võimalus lõpetada Eestis keskkool,“ ütles mees ja lisas, „kuldmedal võeti küll ära, sest rahvavaenlase poeg ju, aga hiljem lõpetasin ikka Tallinna Polütehnilise Instituudi in- seneri diplomi ja *cum laudega*.“ Ise nimetab Tomson end males asjaarmastajaks, sest põhitööks on tal olnud terve elu maaparandamine ja selle õpetamine Saku vallas.

Koos maa parandamisega hakkas Tomson õpetama ka malet. See sai alguse siis, kui kursus kaheks nädalaks kolhoosi kartuleid võtma saadeti. Tomsoni käe alt kasvas välja ka Eesti üks paremaid naismaletajaid Maaja Ranniku. „Tegime pool aastat tõsist tööd ja ta tuli Eesti meistriks, hiljem ka kahekordseks Nõukogude Liidu meistriks,“ meenutas maleõpetaja, kelle sõnul on maleelu vallas olnud elav. „On aegu, kus koolis oli maletajaid palju ja peeti kooli esivõistlusi. Malenditest poleks mul praegugi puudust, aga nüüd olevat mööblipuudus.“

Maletreeneri sõnutsi on õpetamise juures kõige raskem panna lapsed ka kodus tööle. „Neid, kes ka kodus asja üle juurdlevad ja harjutusi teevad, on vähe, aga nemad jõuavad edasi,“ ütleb mees, kes suudab praegugi ole- nevalt seisust neli, viis või kuus käiku mitmes liinis ette mõelda. „Kõige raskem males ongi käikude analüüs. Hea tulemuse saavutamiseks tuli aga mõelda

ette seitse-kaheksa käiku.“

Kui kõik Hans Tomsoni sportlikud saavutused, tunnustused ja pedagoogiline tegevus üles lugeda, kuluks selleks terve ajalehe lehekülg. Ise on ta õelnud, et peab üheks hinnatumaks tulemuseks 1947. aastal enda organiseeritud Kilingi-Nõmme linna meistrivõistlustel saadud kolmandat kohta – see oli maleline pöördepunkt, mis andis julgust ja indu juurde, et võib mängida küll.

Vaadates lapsi, leiab Tomson, et kiirus ei pruugigi olla alati näitaja, pigem näitab andekust see, kui laps suudab süveneda. Selleks annab treener lastele koju ülesandeid, kus näiteks seos peidetud mõte, mis tuleb üles leida. Ülesandeid konstrueerib 85aastane mees ka arvutiga, kuid malet ta arvutiga ei mängi. Ikka inimestega. Vahel ka maailmameistritega.

Tänavu oktoobris osales Tomson Euroopa noorte MV-te toetuseks peetud heategevuslikul simultaanil Garri Kasparoviga. Maleliit soovis Tomsoni kui vanima Eesti tegevmaletaja osalemist ning leidis talle sponsori, kes tasus tuhandeurose osalemistasu. Simultaanitulemus oli 23:0. Just nii palju oli eksmaailmameistril Eestis vastaseid. Järgmine võistlus ootab ees juba laupäeval Sakus, mil vastaseks vanad sõbrad Eestist. Mida muud soovida kui kuningas kummuli!

Saku lõvid hõbedal

TEET LILLEORG

Audru Põhikoolis toimunud Eesti lionite meistrivõistlustel võrkpallis saavutas LC Saku meeskond tubli teise koha.

Alagruppi loositi meid kokku tugevate, Põltsamaa ja Keila meeskondadega. Alati on just need meeskonnad saanud meile komistuskiviks, seekord mitte. Võitsime mõlemad mängud tulemusega 2:1 ja pääsesime puhaste paberitega medalimängudele. Finaalturniiril võitsime läbi ajaloo esmakordselt tulemusega 2:1 LC Pärnut ja jõudsime esikohta otsustavasse mängu LC Tallinn Kristiine meeskonna vastu.

Mäng oli dramaatiline nagu finaali kohane. Hästi komplekteeritud ja kokku mänginud Kristiine tegi meile palju pahan-

LC Saku hõbedane võrkpallimeeskond (vasakult): Priit Rosenberg, Teet Lilleorg, Mauri Liiver, Harry Grünberg, Tanel Peeters, Maido Kiviorg. Foto: LC Saku

dust teravate servide ja rünnakutega võrgu keskelt. Meie omakorda survestasime Kristiinet hingestatud ja meeskondliku mänguga. Nii jõudiski mäng kol-

mandasse geimi, kus juhtisime mängu lõpu eel veel 13:12 ja karikas oli käe ulatuses. Aga siiski kuulus mängu lõpp tallinnlastele, kes võitsid mängu 2:1 ja tulid

kolmandat korda Eesti meistri- teks. Turniirijärgsel *after party*l süvenes veendumus, et järgmisel aastal toome karika Sakku.

Tehke siis kapi peale ruumi!

Savi ja klaasi võlu raamatukogus

Saku raamatukogus on kuni 29. novembrini avatud väike võluv näitus. Omaloodud keraamikat esitleb Maarja Jõgi ning klaasvitraaže Veera Sepp. Näha saab omapäraseid veidi arhailise kujuga savivorme ja -ehteid, mida kaunistab stiilselt napp, sageli sõnumiga dekoor. Põnevad on värvilisest klaasist vitraažtehnikas küünlajalad. Silma jääb nende hoolikas töötlus ja maitsekas värvivalik.

Mõlemad autorid elavad Saku vallas. Käsitööhuvilise Veera Sepa loometööd valmivad tema kodus Kajamaal, keraamika aga sünnib Maarja pisikeses savikambris Sepa talus Tõdval. Fotod: ☺☺

28. november 2014
Kooli sünnipäev ja vilistlaste kokkutulek

Kurtna Kool 25

PÄEVAKAVA:
 18.00 Endiste ja praeguste õpetajate kokkusaamine
 19.00 Aktus
 20.00 Õpetajatega kohtumine, majaga tutvumine
 21.00 Tantsuks mängib Andrus Kalvet. Avatud puhvet
 23.00 - 01.00 Plaadimuusika Kristjan Leverilt

KOKKUTULEKULE PALUME EELNEVALT
 REGISTREERIDA ALLOLEVAL LINGIL:
<http://goo.gl/forms/qGmmW0SzvQ>

Lisainfo:
 huvijuht Merje Tava (merje.tava@kurtnakool.ee, tel 5 161 336)
 juhiabi Elle Turp (elle.turp@sakuvald.ee, tel 6 719 230)

Mälumäng jätkus naabrite juures Kiilis

10. novembril toimus teine Kiili ja Saku valla ühismälumängu-turniiri voor, seekord Kiili koolimajas. Kui esimese vooru võit kuulus Saku valla läbi aegade taibukamale võistkonnale Üksnurmele, siis teise vooru võitis Kiili valla sama positsiooni meeskond Paprika, kes esimesel korral oli viies. Teiselt kohalt viiendale kukkusid aga meie valla igavesed teised ehk Ölmariid.

Kahe vooru kokkuvõttes juhib siiski Üksnurme, teist ja kolmandat kohta jagavad Kiili võistkonnad Paprika ja Nipitirid.

Ees on ootamas veel viis vooru. Järgmine kord kohtutakse 8. detsembril Saku vallamajas.

VICTORIA PARMAS

Kiili koolimaja saalis pingutasid oma ajusid 17 Kiili ja Saku valla võistkonda. Foto: Urmas Lipso

Sakku saabub peapiiskop

30. detsembril ehk 1. advendil tähistatakse Saku palvemaja taasavamise 20. aastapäeva. Kell 15 algavale pidulikule jumalateenistusele on teiste seas oodatud ka Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop Andres Pöder. Peale jumalateenistust on kohvilaud ja tervitused.

Tallinna mnt 8 asuv Saku palvemaja, kus oli pikka aega postkontor, on üks Saku kõige vanematest majadest. Vennastekogudus ostis maja endale 1922. aastal, aga nõukogude ajal võeti see omanikelt ära. Taasiseseisvunud Eestis sai Vennastekogudus maja tagasi ja pakkus EELK Hageri koguduse õpetajale võimalust pidada seal jumalateenistusi. Nüüd toimetas majas iseseisev EELK Saku Toomase kogudus ja toimuvad jumalateenistused.

MAGNE MÖLSTER

4 KÜSIMUST

■ **11.** Jaapani köögi üks populaarsemaid riisitoite on oyakodon ehk “vanemad ja lapsed”, kus riisile lisatakse kaks toiduainet. Millised?

■ **14.** Aleksander Davõdovit ja Konstantin Kuzakovi ühendab üks ja seesama mees. Seaduslikest abieludest oli tal kolm last. Kuid ta jõudis olla ka nende kahe mehe isa. Väidetavalt olnud ta ka ise sohipoeg. Kellest on jutt?

■ **22.** ENSV päevil oli ajalehtede päises kohustuslik loosung “Kõigi maade proletaarlased, ühinege!”. Vaid ühel n-ö vabariiklikul kesklehel see puudus. Selle asemel oli “Jää kestma, kalevite kange rahvas!”. Milline ajaleht?

■ **24.** Sillad on linnade ja asulate uhkus. Suurlinnades on neid kümneid, Peterburis ja Veneetsias ligi 400. Milline on Eesti sildaderikkaim linn, kus neid on 17? Tuntuimad nendest on Kiisamauru ja Suursild.

VASTUSED: 11. Kanaliha ja munad. 14. Jossif Stalini sohipojad. 22. Kodumaa. 24. Põltsamaa.

KIRJAD JA KÜSIMISED

Laulev perearstitelefoni

Helistasin perearsti telefonile pärast kella 14, kui telefonitunnid on möödas ja liinid peaksid olema vabad. Aga pärast numbri valimist algas muusika ja see muusika ei lõppenudki. Enne lõppes minu kannatus. Mida tähendab, kui telefonis on muusika, kas telefon on siis kinni ja ma peaksin uuesti valima või lihtsalt keegi ei vasta ja ma peaksin muusikat kuulama jääma ja lootma, et keegi selle vastu võtab?

Sama küsimuse ees on seisnud ka mitmed teised helistajad.

Ingrid Sakust

Vastab perearstikeskuse

IT-juht Juhani Lipso:

Tulles vastu patsientide nõudmistele, tellis perearstikeskus Elionilt kõnesidelahenduse. Kuna täpselt arstikeskuse lahendust Elion ei paku, siis püütakse sobitada Elioni kõnelahendust perearsti vajadustega. Praegu on süsteemi rakendamine nii kaugel, et arstide kõnetunnid ei koorma enam põhitelefoni numbrit (kui patsient arstiga ühendatakse, jääb põhitelefoni vabaks) ja on olemas ka kõnejärjekord (kui liinid on kinni, siis ühendatakse helistaja esimese vabaks jäänud telefoniga). Praegu kõlab juhul, kui liin on hõivatud, muusika, kuid lähiajal püütakse paika saada ka automaatsed häälteatised.

Seoses telefonioperaatori vahetusega on tervisekeskuses kasutuses ainult üks lauatelefon number – **672 8620**.

Heategevuslik MTÜ Tugi ja Tegu

Aastal 2005 said Saku valla vähekindlustatud perede lapsed kodanikualgatuse korras meie sõpruskonnalt esimest korda jõulupakid. Ja nii on see sest ajast toimunud igal aastal koostöös Saku valla sotsiaalhoolekandeteenistusega.

Peale mitmeaastast kingipakkide kogumise aktsiooni tundsin, et esialgne tuhin on kadumas. Ootamatult autasustas Saku vald meid 2011. aastal valla tänukirjaga, samal aastal tunnustas ka Saku Lions Klubi meie heategevust. See andis jõudu ning teadmise, et lisaks abivajajatele usuvad meisse ka teised. Ometi kulus veel mitu aastat, et luua mittetulundusühing, mille ristiemaks on Mai Stern, ühingu logo looja on Digi Ronk OÜ.

Selle aasta augustis korraldasime esimest korda koolikau-pade korjanduse. Ka see ettevõtmine osutus populaarseks ning oli kasulik raskustes peredele. Lisaks oleme aidanud hädasolijatele vahendada mööblit, kodutehnikat, lastetarbeid. Heategudes on kaasa löönud sõbrad, sõprade sõbrad ja äriühingud. Viimati Realister OÜ ja Kristjan Kaer, kes kinkis Saku valla vähekindlustatud peredele lastele vihikuid.

Igal aastal jõuluheateo ajal on ka neid, kes sooviksid pigem rahaliselt toetada, nüüd on see võimalik MTÜ Tugi ja Tegu arvelduskonto kaudu: EE39 2200 2210 6047 3223.

Tulevikukski on meil huvitavaid mõtteid ja algatusi, aga sellest edaspidi.

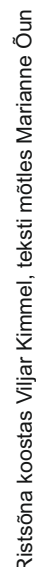
MTÜ Tugi ja Tegu e-posti aadress on tugi.tegu@gmail.com, meid leiab ka Facebookist www.facebook.com/tugi.tegu

MARJU-RIINA LAUGEN
KAIRI ZALETAJEV

Tugi ja Tegu

Koolituspäev tulekul

Diabeetikute seltsingu koolituspäev on esmaspäeval, 24. novembril kell 11 Saku päevakeskuses. **AINO KIIVER**

MIS JUHTUS

Põhja päästkeskus

6.11 tehti kahjutuks Tammemäe külast leitud kaks mürsku.

10.11 tehti kahjutuks Männiku külast leitud 120 mm mürsk.

18.11 tehti kahjutuks Männiku külast leitud kaks käsigranaati RGD 33.

Põhja prefektuur

10.11 kell 15.40 teatati, et Sakus asuvas majas tungiti kallale 49-aastasele naisele.

Kaitseväge Männiku harjutusvälja kasutusgraafik

Kuupäev / Kellaeg / Tegevus
 21.11 09:00-17:00 Laskeharjutus
 24.-28.11* 08:00-15:00 Väliõppus
 24.11 09:00-16:00 Laskeharjutus
 25.11 09:00-16:00 Laskeharjutus
 25.11 07:00-17:00 Väliharjutus
 26.11 08:00-18:00 Väliharjutus
 26.11 08:00-18:00 Käsigranaatide heitmine
 26.11 10:00-17:00 Laskeharjutus
 27.11 10:00-16:00 Laskeharjutus
 28.11 09:00-17:00 Laskeharjutus
 01.-02.12 07:00-17:00 Väliõppus
 01.-03.12 10:00-09:00 Väliõppus
 02.12 09:00-17:00 Laskeharjutus
 03.-05.12 09:00-12:30 Väliõppus
 03.12 10:00-17:00 Laskeharjutus
 03.-05.12 10:00-12:00 Väliõppus
 04.12 18:00-00:30 Laskeharjutus
 05.12 09:00-16:00 Laskeharjutus
 05.12 10:00-17:00 Laskeharjutus
 * Pidev kestvus. Lisainfo:
 tel 503 4102, manniku@mil.ee
 http://harjutusvali.mil.ee

Tööpakkumised

Pakun tööd **autojuhile**, kes oleks nõus mind 2-3 korda nädalas minu autoga sõidutama Eesti piirides. Tel 604 1050, 5685 5502

Ettevõtte Sakus otsib **auto-remondilukksepa**. Igapäevane töö on seotud veo- ja pakiautode remondi-, hooldus- ja diagnostikatöödega. Eesti keele oskus vajalik. Lisainfo telefonil 5822 8557

Pakume tööd **florist-lillemüüjale** Saku Konsumi lilleosakonnas. Tel 5666 6332

MTÜ Kodukoht Kiisa avaldab sügavat kaastunnet Leie ja Mihkel Jaaniksile poja
JANEC JAANIKSI
 surma puhul.

Testi oma kodu tuleohutust

Päästeamet kutsub kõiki inimesi lihtsa testi abil enda kodu tuleohutuses veenduma. „Isegi, kui tundub, et sinu kodus peaks tuleohutusega kõik korras olema, tee siiski see test, et olla kindel. Näiteks käesoleval aastal on küünla hooletust põletamisest alguse saanud tulekahjudes hukkunud juba kuus inimest. Eelmisel aastal sai hooletuse tagajärjel tuleroaks pea tuhat kodu. Veendu, et sinu ja lähedaste eluruumid on tuleohutud, sest just igaühe kaasabil saame muuta meie elukeskkonna turvaliseks,“ rääkis Päästeameti ennetustöö osakonna juhataja Indrek Ints.

Testi leiab lehelt www.kodutuleohutuks.ee ja seda on võimalik täita ka nutiseadme abil. Uudse lahendusena on kodulehel veebinõustaja, kes aitab jooksvalt tekkinud lisaküsimustele vastuseid leida. Kõikidel testi täitjatel on võimalus olla osaline ka Eesti tuleohutuskardi kujundamisel, sest iga testi tulemus kajastub kaardil, mida saab ka kodulehelt ise jälgida. Vanematele inimestele, kel puudub arvutikasutamise võimalus, saadetakse paberkanalil test postiga. Samuti on alati ainult telefonikõne kaugusel päästeala infotelefon 1524, kust saab kõigile tuleohutusega seotud küsimustele vastuseid. **LIINA REINSAAR**, Päästeameti kommunikatsiooniosakond

Kuulutused

Soovin üürida **2-3-toalise korteri või väikese maja** (suvila) Saku alevikus või lähiumbruses. Tel 5550 8976 öhtul pärast kl 21

Pakume **vaipade ja pehme mööbli keemilist puhastust**. Kasutame spetsiaalset tekstiilpuhastusainet ning tehnikat. Tel 5687 9448, info@smart-furniture.eu

Kvaliteetne **korstnapühkimisteenus**, korstnapühkimise akti väljastus. **Pottsepatööd** – remont ja ehitus. Tel 5663 9398

Kasutusluba, asjaajamine ja nõustamine. Ehitusluba, projekt ja kooskõlastamine. Töö tulemuslik. Tel 522 0023. M. Mikk

Puude ohutu langetamine ja okste lõikus reaalne 15a kogemusega arboristi poolt. Hekkide pügamine ja kändude freesimine. www.puudehooldus.ee või 5690 6772. Asume Sakus.

Kogenud puuhooldajad teostavad **ohtlike puude raiet ja puude hoolduslõikust**. Puude tervisliku seisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Soodsad hinnad. Tel 522 0321

Müüa **puutbrikett** kandiline 155 € / 960 kg, **pellet** premium 195 € / 960 kg, pellet premium pluss 205 € / 960 kg, **turbabrikett** 112 € / 950 kg, **lepp** 2,7 € / 40L kott, **kask** 3,1 € / 40L kott, tel 5380 3858

Kütte- ja kaminapuud (25, 30, 40, 50 cm), lahtiselt ja võrgus, klotsid 40L võrgus, tulehakatus, saepuru kotis, koos toomisega, kaminapuud.com, tel 501 8594

Lapsele (12aastane, 6. klass) vajatakse **koduõpetajat** 1-2 korda nädalas paariks tunniks. Tasu kokkuleppel. Lisainfo 514 5777, Jaak

Korstnapühkimine, pottsepatööd

Veoteenus 5 t multilift või kraanaauto

Tel 5648 5903

www.projektimehed.eu

Mälestame kaasvõitlejat

ARNOLD JÜRGENSONI.

Avaldame sügavat kaastunnet

lähedastele.

Saku vabadusvõitlejad

Aeg võib tasandada kõike...

Võtta mälestust ei saa...

Kallis Jaan Pärnamets.

Oleme mõtetes Sinuga sellel raskel ajal, kui jätab hüvasti oma armsa

VENNAGA.

Kajamaa koolipere

Mälestame head kauaaegset kolleegi

ARNOLD JÜRGENSONI

19.11.1925 – 19.11.2014

Tunneme kaasa abikaasa

Astale ja tütar Tiinale perega.

Endised kaastöötajad EMMTUI ökonoomika osakonnast

Südamlik kaastunne

Tiina Enkele

EMA

surma puhul.

Segakoor Tuljak

EstPak Plastik on pereettevõtte, mis loodud 1999. aastal Hiiumaal. Meie peamiseks tegevusalaks on plastpakendite tootmine erinevatele toiduainetööstustele nii siin- kui sealpool piiri.

Jätakuvalt kasvavate tootmismahude tõttu oleme laiendamas oma tootmist ja valmimas on uus tootmishoone Saku vallas, kuhu ootame oma kollektiivi professionaalseid ning kohusetundlikke töötajaid.

LAOJUHT

Tööülesanded

- toodangu transportimine tootmisüksuses
- materjali ja toodete ladustamine vastavalt nõuetele
- laadimistööde teostamine

Nõudmised kandidaadile

- kohusetundlikkus ja vastutustunne
- valmisolek vahetustega tööks
- tehniline taiplikkus
- töstuki juhtimise kogemus

Kasuks tuleb

- vastav kvalifikatsioon/tunnistus

Omalt poolt pakume

- kaasaegset töökeskkonda
- stabiilset ning pikaajalist töösuhet
- motiveerivat töötasu • toredaid kolleege

Asukoht: Jälgimäe (ringtee ääres), Saku vald, Harjumaa

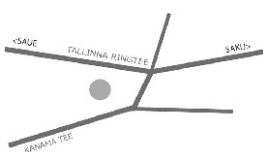
Tööle asumise aeg: Esimesel võimalusel

Töö tüüp: Täistööaeg, palgatöötaja

Kandideerimiseks palume saata CV:

info@estpakplastik.ee

Kuulutus aegub: 01.01.2015

HEA SAKU VALLA ASUTUS, KÜLAKESKUS, ETTEVÕTJA, KÄSITÖÖLINE VÕI LIHTSALT AKTIIVNE KODANIK!

14.12 toimub juba mitmendat aastat Saku Huvikeskuse eestvedamisel kogupereüritus JÕULUTELK. Üritus toimub Saku Valla Maja ees ja sees kella 11-15. Toimub jõululaat, avatud on Jõuluvana postkontor, lastele meisterdamine, heategevuslik loterii jpm. Peasesineja on sel aastal Karl-Erik Taukar!

Kui leiad, et ka sina võiksid oma osalusega üritusele kaasa aidata – anna endast teada huvikeskus@sakuvald.ee või telefonil 517 3760. Pakume võimalust osaleda ka jõululaadal – oodatud on kõik jõuluvana kingikotti sobilik.

TULE JA TEEME KOOS

SAKU PEREDELE

TOREDA JÕULUÜRITUSE!

SOL Eesti OÜ otsib oma meeskonda

PUHASTUSTEENINDAJAID ja KOJAMEHI Sakku

Omalt poolt pakume: • häid töö- ja palgatingimusi • kaasaegseid töövahendeid ja tööriietust • stabiilset töökohta • ettevõttesisesed arenguvõimalusi • sõbralikku ja päikeselist kollektiivi
Töö sobib nii põhi- kui lisatööks. Ootame mehi ja naisi, igas vanuses. Väljaõpe kohapeal
Kui soovid meile tööle tulla, siis helista tööpäeviti kl 9-16 tel 674 7399
Saada ankeet kodulehelt www.sol.ee

EstPak Plastik on pereettevõtte, mis loodud 1999. aastal Hiiumaal. Meie peamiseks tegevusalaks on plastpakendite tootmine erinevatele toiduainetööstustele nii siin- kui sealpool piiri.

Jätakuvalt kasvavate tootmismahude tõttu oleme laiendamas oma tootmist ja valmimas on uus tootmishoone Saku vallas, kuhu ootame oma kollektiivi professionaalseid ning kohusetundlikke töötajaid.

MEHAANIK-SEADISTAJA

Tööülesanded

- tootmisliinide seadistamine vastavalt tellimustele
- termoformeerimiseseadmete, vormide ja kileekstruuderite järelevalve, regulaarne hooldus, remont (häireteta töö tagamine)
- toodete kvaliteedi kontrollimine • valmistoodangu ladustamine
- toorme ja pakketaara vedu tootmisse • jooksvad töökorraldused

Nõudmised kandidaadile

- eelnev kogemus masinate häälestamisel ja remontimisel
- tehniline taip ja korrektsus tööprotsesside teostamisel
- valmisolek vahetustega tööks, sealhulgas öövahetusteks
- kohusetundlikkus ja vastutustunne
- töstuki juhtimise kogemus
- vähemalt kesk-eriharidus

Kasuks tuleb

- mehhatrooniku, mehaaniku haridus

Omalt poolt pakume

- kaasaegset töökeskkonda • stabiilset ning pikaajalist töösuhet
- motiveerivat töötasu • toredaid kolleege

Asukoht: Jälgimäe (ringtee ääres), Saku vald, Harjumaa

Tööle asumise aeg: Esimesel võimalusel

Töö tüüp: Täistööaeg, palgatöötaja

Kandideerimiseks palume saata CV:

info@estpakplastik.ee

Kuulutus aegub: 01.01.2015

KURTNA RATSASPORDIKOOL

võtab vastu uusi
huvilisi ratsutama.

Tule ja leia endale
tõeline sõber!

Info:

ratsu@kregleni.ee,
5333 4400, 5807 9330

Puidupood Sakus Üksnurme teel müüb ehituspuitu ja puitbriketti

- laudad, prussid
- aialapid
- voodrilauad
- põrandalauad
- OSB ehitusplaadid
- Transpordivõimalus

Avatud E-R 8.30-18.00

L 10.00-14.00

TEEVEN PUIT OÜ

www.teevenpuit.ee

Tel 501 0701, 510 9068,
670 6876

TP Bilanss OÜ pakub üle Eesti raamatupidamis- teenust

väikese ja keskmise
suurusega äriühingutele,
FIEdele, korteriühistutele
ning teistele
mittetulundusühingutele.
Raamatupidamist koostame
Merit Aktiva ning palga arvestust
Merit Palk programmis. Kui teil
on oma programm, tuleks
võimaldada juurdepääs.

ROHKEM INFOT
info@tpbilanss.ee,
www.tpbilanss.ee

Pakun raamatupidamisteenust

algdokumendist aastaaru-
annete, statistika aruannete
ning finantsanalüüsini.

Tel 513 3233,
anuleisalu@hotmail.com

Aasta kuivanud küttepuid

(hall ja sanglepp, kask,
kuusk, haab). Pikkused 30-
100 cm! Al 39 €/rm. Korralik
katla-, ahju- ja pliidipluu!
Kanarbiku talu, 5373 7294

KUHU MINNA

■ NOVEMBER

21. kell 19

Mardid ja Kadrid - kes nad küll on? Mardid-kadrid komme- te ja tavadega Kiisa rahvamajas.

22. kell 9

Maleturniir „Hans Tomson - 85” - Eesti Vabariigi vanima tegevmaletaja, Saku Maleklubi asutaja nimeline juubeliturniir Saku Valla Maja suures saalis.

22. kell 18

Saku mandoliiniorkestri kontsert „Kriminaalne!” Saku Valla Maja suures saalis. Esitusele tulevad krimisarjade ja -filmide tunnusmeloodiad. Tasuta. Vt lk 16.

28. kell 18

Kurtina Kooli 25. sünnipäev ja vilistlaste kokkutulek. Kokkutulekule eelregistreerida <http://goo.gl/forms/qGmmW0SzvQ>. Vt lk 10.

30. kell 19

Advenditulede süütamine Saku Valla Maja ees. Kirikuõpetaja tervitus. Kontsert Saku Valla Maja suures saalis – esineb Kiili vanamuusikaansambel. Tasuta. Üleriided palutakse jätta garderoobi. Vt lk 16.

■ DETSEMBER

2. kell 18.20

Käsitöö õpituba täiskasvanutele Saku Huvikeskuses ruumis

321. Helkurkangast hõbetatud traadi ja klaashelmestega põimitud helkuri valmistamine. Juhendavad Meeli Viljaste ja Moonika Lutsius. Osalustasu 10 eurot. Kohtade arv piiratud! Registreerimine meelip.blogspot.com/

5. kell 18

Saku valla erivajadustega laste jõulupidu Saku Päevakeskuse saalis.

6. kell 11

Lastehommik Saku Huvikeskuses Saku Valla Maja II ja III krs saalis. Tasuta. Vt lk 16.

6. kell 12

Saku valla suurte perede jõulupidu Saku Valla Majas.

6. kell 19

Henrik Normanni püstijalasoolo „Elu ilma Bentleyta” Laagri City Kontserdimajas. Piletid 14-16 eurot müügil Piletilevis.

7. kell 15

Praktiline eneseabikursus Saku Huvikeskuses ruumis 317. Selga mugavad riided, kaasa lamamismatt, pleed ja avatud meel. Osalustasu 10 eurot. Info ja registreerimine tel 515 6117 või tea.raasuke@gmail.com

7. kell 19

Ansambli Jäääär kontsert „Jääätulemine” Saku mõisas. Pilet 15 eurot müügil Piletilevis. Lastele vanuses kuni 7 aastat (k.a) sissepääs tasuta, kui istuvad saatja süles. Avatud kohvik.

8. kell 19

Saku-Kiili mälumängu III voor Saku Valla Maja suures saalis. Mängu juhivad kilbarid Allar Viivik ja Mart Vellama.

9. kell 18.30

Käsitöö õpituba täiskasvanutele Saku Huvikeskuses ruumis 321. Hõbetatud traadi ja helmes- tega juukseklambri või prossi valmistamine. Juhendavad Meeli Viljaste ja Moonika Lutsius. Osalustasu 10 eurot. Kohtade arv piiratud! Info ja registreerimine <http://meelip.blogspot.com/>

11. kell 16

Saku valla eakate jõulupidu Saku Gümnaasiumi saalis.

11. kell 18

Kurtina Kooli jõulukontsert.

13. kell 17

Saku Huvikeskuse laste- kollektiivide jõulukontsert Saku Valla Maja suures saalis.

14. kella 11-15

Suur jõuluteemaline kogupe- reüritus Saku Valla Majas ja õue- alal. Lastele hobusaanisõit, meis- terdamine, loterii. Avatud kohvik, supiköök ja jõuluvana postkontor. Jõuluturg. Erinevad esinejad. Pea- esineja Karl-Erik Taukar! Korral- daja Saku Huvikeskus, kaastege- vad EELK Toomase kogudus, Saku Valla Noortekeskus ja Saku pensionäride ühendus Elukaar.

15. kell 19

Saku Muusikakooli jõulu- kontsert Saku mõisa saalis.

16. kell 18.30

Käsitöö õpituba täiskasvanu- tele Saku Huvikeskuses ruumis

321. Jõulukaardid, erikujulised kinkekarbid ja -kotid. Kaunistame templite, pitside ja paeltega. Juhendavad Meeli Viljaste ja Moonika Lutsius. Osalustasu 10 eurot. Kohtade arv piiratud! Info ja registreerimine <http://meelip.blogspot.com/>

16. kell 19

Liisi Koiksoni ja Vaiko Epliku kontsert „Aastaajad” koos Saku ja Saue valla esinejate- ga Laagri City Kontserdimajas. Piletid 14-16 eurot Piletilevis.

17. kell 19

Saku Gümnaasiumi talve- kontsert. Alates kl 18 on avatud heategevuslik kohvik.

18. kell 15

Ki-Ku-Ta-Ro pensionäride ühenduse jõulupidu Kiisa Rahvamajas.

19. kella 10-13

Doonoripäev Saku Valla Maja suures saalis.

19. kell 19

Segakoori Tuljak jõulukont- sert Saku Valla Maja saalis.

20. kell 19

Puhkpilliorkestri Saku aasta- lõpukontsert Saku Valla Maja suures saalis.

■ NÄITUSED

Saku Vallaraamatukogus

Fotonäitus „Omad võõrad“ (islam Eestis). Arvo Iho fotod Eestis elavatest moslemitest.

Keraamika ja klaasvitraaži näitus, autorid Maarja Jõgi ja Veera Sepp (kuni 29.11).

www.sakuhuvikeskus.ee

HUVIRINGID
KONTSERDID
TEATRID
LASTE-
ÜRITUSED
KURSUSED

Saku Huvikeskus

**RUTIINIST
VÄLJA!**

Kajamaa mardisandid Päikesekillus

Saku Lasteaed Päikesekild tegi toredate ettepaneku, kutsudes Kajamaa Kooli õpilased külla mar- ti jooksma. Nii joonistasidki 17 Kajamaa kooli santi endale habemed lõua alla või panid maskid ette ja jooksid lasteaeda Päikesekild.

Mardisandid võtsid oma tegevust ikka tõsi- selt, valmistasid ette laulud ja tantsud. Oma mardisandijooksu kava esitasid nad mitmes las- teaiaühmas ning lõpetuseks ka lasteaia saalis. Loodame, et lapsed said nii mõndagi uut mardi- päeva kommetest teada. Lasteaed võttis mardi- sandid vastu lahkelt rohkete andidega, mille mardisandid koolis kõikide Kajamaa õpilaste vahel kenasti ära jagasid. Üheskoos nauditi maiustusi, jagati saadud positiivset elamust ja avaldati soovi ka kadrisanti jooksma minna.

Tekst ja foto: **KÜLLI ÖÖBIK**

SAKU VALLA NOORTEKESKUS

DETSEMBER 2014

SAKU
NOORTEKESKUS

TEADUSE 1, SAKU

1.DETSEMBER NOORTEKESKUS KOOLIS
(KAJAMAA)

5.DETSEMBER NELIKTURNIIR

3.DETSEMBER TELEMÄNG "MACKS"

4.DETSEMBER NOORTEKESKUS KOOLIS
(ALGKOOL)14.DETSEMBER OSALEME SUUREL
KOGUPEREÜRITUSEL JÕULUTELK17.DETSEMBER SAKU-KIISA SKYPE
MÄNG22.DETSEMBER BOWLING
(REGISTREERIMINE SAKU NOORTEKESKUSES)

22.DETSEMBER JÕULUTRALL

29.DETSEMBER KULDVILLAK

HUVIRINGID

SAKU - PÄASTERING

(NELJAPÄEVITI, KELL 18.00)

SAKU - MINU KÖÖK

(1X KUUS REEDETI, KELL 16.00)

SAKU - TUDRUKUTEKLUBI

(2X KUUS REEDETI, KELL 17.00)

SAKU 4H KLUBI

(TEISIPÄEVITI, KELL 16.00)

KIISA - LOOMERING

(IGA KUU ESIMESEL TEISIPÄEVAL)

LAUAMÄNGUKLUBI - CASHFLOW

Kolmapäeviti kell 18.00-20.00

Juhendaja Merike Ots.

Vanusele 12+

KIISA
NOORTEKESKUS1.DETSEMBER JÕULUKAUNISTUSTE
MEISTERDAMINE

5.DETSEMBER KULDVILLAK

10.DETSEMBER BINGO

15.DETSEMBER X-BOXI TURNIIR

16.DETSEMBER JÕULUKAARTIDE
VALMISTAMINE17.DETSEMBER SAKU-KIISA SKYPE
MÄNG19.DETSEMBER PIPARKOOKIDE
KAUNISTAMINE22.DETSEMBER BOWLING
(REGISTREERIMINE KIISA NOORTEKESKUSES)22.DETSEMBER JÕULUKINKIDE
VALMISTAMINE29.DETSEMBER LAUAJALGPALLI
VÕISTLUS

30.DETSEMBER SOOVIDE PÄEV

LISAINFO

WWW.SAKUNOORTEKESKUS.EE

SAKUVALLANOORTEKESKUS

Pühapäeval 30.11 kl 19
Saku Valla Maja eesSaku
HuvikeskusADVENDI-
TULE
SÜÜTAMINESÜÜTAME
ADVENDI-
KÜÜNLAD - võta oma küünal kaasa!

Tervitab EELK Saku Toomase koguduse õpetaja

Kiili vanamuusikaansambli
kontsert PÜHADEMUUSIKA

Solist Tõnis Kaumann (bariton),

kaastegev José Antonio Page (trompet, Hispaania)

Müügil Kiili vanamuusikaansambli CD - plaadid soodushinnaga 5 eur

Pakume kontserdile tules
jätta üleritid garderoobiÜritus on
TASUTA!

Saku
Huvikeskus

22. NOVEMBRIL KL 18
SAKU VALLA MAJA SAALIS

Sissepääs tasuta!

KRIMINAALNE!

Saku Mandoliinide
sünge sügiskontsert

krimifilmide ja -sarjade tunnusmeloodiatest
Vahetekstid Sven Sumberg

Laupäeval 6.12 kl 11-13

LASTE-
HOMMIKSaku
HuvikeskusesJõululaulud-piparkoogid
huvikeskuse III krs saalis

Miksteatri lastelavastus

ENNE-
MUISTSED
LOOD

kl 12

II krs saalis

Üllatus kõigile,
kes tulevad
PÄKAPIKUMÜTSIS!Lastehommik
on tasuta!Saku
Huvikeskus